

Regionaal thuiszitterspact Noord-Kennemerland 2017

Alle kinderen en jongeren verdienen passend onderwijs, passende zorg en passende opvoeding om goed voorbereid te zijn op een plek in de maatschappij. Dit recht is vastgelegd in de internationale inclusiegedachte van het Salamanca Statement (Unesco 1994). Het gaat om samen leren leven. Kinderen/jongeren die thuiszitten maken geen gebruik van dit recht, daarom hebben de gemeenten, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden (primair en voortgezet (speciaal) onderwijs) uitgesproken dat thuiszitten geen optie is. Deze ambitie is verankerd in het regionaal thuiszitterspact.

Inleiding

Ieder kind¹ heeft het recht om te leren. Professionals van scholen, gemeenten, jeugdhulp-/zorginstellingen en samenwerkingsverbanden in de regio Noord-Kennemerland bundelen de krachten om te realiseren dat dit recht voor ieder kind in de regio in de praktijk betekenis krijgt.

Gemeenschappelijke ambitie

De gemeenschappelijke ambitie is dat: in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden² thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg.

Partners

Dit regionale thuiszitterspact is het resultaat van de samenwerking tussen de samenwerkingsverbanden po en vo/vso en de vijf gemeenten in de regio Noord-Kennemerland. Met dit thuiszitterspact bekrachtigen de partners dat geen partner zich kan onttrekken aan zijn/haar verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat ieder kind in de regio dat krijgt wat nodig is. Centraal in het handelen van alle partners staat het leerrecht van ieder kind.

De gemeenten hebben hierbij taken in de uitvoering van de leerplichtwet en het bieden van jeugdhulp/participatie/ maatschappelijke ondersteuning aan ieder kind dat dit nodig heeft. De samenwerkingsverbanden (en aangesloten scholen/ schoolbesturen) hebben de taak om elke leerling passend onderwijs

te bieden. Het totaal aan preventieve en curatieve inspanningen vanuit onderwijs en gemeenten dient passend te zijn om ieder kind de mogelijkheid te bieden om zich optimaal te ontwikkelen en hierdoor betekenisvol deel te laten nemen aan de maatschappij.

Landelijk thuiszitterspact

Op 13 juni 2016 ondertekenden de ministeries van OCW, VWS en V en J met de PO-Raad, VO-Raad en VNG een zogenaamd thuiszitterspact, waarin de gemeenschappelijke ambitie uit het thuiszitterspact verankerd is.

In het landelijke pact staat dat de sluitende aanpak in elk geval afspraken omvat over:

- a. Doelen voor de reductie van het aantal thuiszittende leerlingen;
- b. Preventie van uitval;
- c. Samenwerking met de zorg;
- d. Maatwerk voor kinderen;
- e. Route naar het passend onderwijs – passende opvoeding – passende zorg;
- f. Doorzettingsverantwoordelijkheid;
- g. Terugdringen vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a.

Deze doelstellingen zijn verwerkt in het 'regionaal thuiszitterspact Noord-Kennemerland'.

¹ Waar in het vervolg het woord 'kind' gebruikt wordt, kan ook 'jongere' gelezen worden.

² Hierbij wordt geteld vanaf het moment dat de leerling feitelijk afwezig is, en niet vanaf de melding bij leerplicht.

Ieder kind in beeld

Een voorwaarde om ieder kind tijdig en goed te kunnen begeleiden en zo thuiszitten te voorkomen, is dat het kind in beeld is. Met andere woorden: de medewerkers op scholen kennen de kinderen. Scholen/schoolbesturen zijn vanuit de zorgplicht verantwoordelijk voor het onderwijs en de ondersteuning aan hun leerlingen. Gemeenten (leerplicht) hebben zicht op kinderen met een vrijstelling in de regio. Samenwerkingsverbanden brengen in samenwerking met scholen en leerplichtambtenaren periodiek de (dreigende) thuiszittende leerlingen in de regio in beeld om ook deze leerlingen tijdig en goed te kunnen begeleiden. Dit resulteert in het volgende overzicht:

Op de telling van maart 2017 is de stand van zaken³ in het primair onderwijs als volgt. Er was één leerling met een verzuim tussen de 4 weken en 3 maanden, 3 leerlingen die langdurig verzuimen langer dan 3 maanden en 8 leerlingen die niet ingeschreven zijn op een school en wel leerplichtig zijn. Daarnaast hebben respectievelijk 25, 18 en 8 leerlingen een vrijstelling⁴ 5a, 5b, 5c⁵.

Begin 2017 zijn er in het voortgezet (speciaal) onderwijs 68 (dreigende) thuiszittende leerlingen. De registratie laat zien dat er 44 dreigende thuiszittende leerlingen en 24 thuiszittende leerlingen zijn. Daarnaast zijn 31 leerlingen langdurig ziek en krijgen 12 leerlingen nazorg. Bij 6 leerlingen is sprake van absoluut verzuim. Het aantal kinderen met een vrijstelling 5a/5b/5c is 35.

Het aantal dreigende thuiszittende leerlingen of kinderen met een vrijstelling geeft inzicht in het aantal kinderen voor wie het bestaande aanbod vanuit onderwijs en gemeenten (op dit moment) geen passende oplossing biedt. Het doel is deze kinderen te begeleiden naar een passend aanbod in samenhang, vanuit de gedachte dat elk kind leerrecht heeft. Daarnaast zetten we in op preventie, zodat voorkomen wordt dat een kind (dreigend) thuiszit.

Uit onderzoek blijkt dat de huidige definities ruimte laten voor interpretatie. Hierdoor komt het uitgangspunt 'ieder kind in beeld' in het geding. Daarnaast bestaat de vraag in hoeverre de definities handvatten bieden om het kind preventief te kunnen begeleiden. Een eenduidige meld-, registratie en communicatiewijze (gericht op preventie) vormt onderdeel van het thuiszitterspact.

Missie en visie

Om de gezamenlijke ambitie 'in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg' te realiseren is een gezamenlijke missie en visie geformuleerd. Deze vormt het uitgangspunt voor het handelen van alle partners.

De basis is een kwalitatief sterke aanpak, passend bij het kind en in samenwerking met ouders. We realiseren voor ieder kind, bij wie deelname aan het onderwijs belemmerd is, een gezamenlijk perspectief met plan. In het plan maken we vanuit een lange termijn perspectief afspraken over het realiseren van 'dat wat nodig is' voor de ontwikkeling van het kind. Iedere partner draagt bij aan de realisatie van het plan ten behoeve van de ontwikkeling van het kind. Zo willen we ervoor zorgen dat alle kinderen in Noord-Kennemerland gebruik maken van hun leerrecht. De volgende vijf uitgangspunten vormen de basis voor ons handelen.

Het kind centraal

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Er is een omslag nodig in het denken van leerplicht naar leerrecht. Centraal staat het perspectief van het kind, wat heeft het kind nodig om te leren? Alleen door vanuit dit leerrechtsperspectief te handelen kan het recht op onderwijs voor ieder kind gerealiseerd worden. De individuele onderwijs-, opvoed-, ondersteunings- en zorgbehoeften staan centraal, niet het aanbod. Steeds moeten oplossingen worden gezocht vanuit het recht van het kind op een passend aanbod bij zijn/haar behoeften. Maatwerk en het betrekken van kind zelf (en zijn/haar ouders) vergroten het leersucces.

³ Langdurig zieke kinderen en (dreigende) thuiszittende leerlingen worden in het primair onderwijs nog niet geregistreerd.

⁴ De registratie van werkgebied Langedijk m.b.t. artikel 5- vrijstellingen is niet bekend.

⁵ Dit betreft leerlingen die in het buitenland naar school gaan.

De samenwerking met ouders is cruciaal

Ouders zijn verantwoordelijk voor het welzijn, de veiligheid en de persoonlijke ontwikkeling van hun kind. Ook hebben zij opvoedrecht. Ouders betrekken als gelijkwaardige partners is een bepalende factor in de begeleiding van (dreigende) thuiszittende leerlingen. Zij zijn een belangrijke informatiebron en worden vanaf het begin betrokken bij het realiseren van een passend aanbod. Het spectrum aan ouders varieert echter enorm, waarbij zowel intensieve bemoeienis, als een gebrek aan bemoeienis de oplossing voor de leerling in de weg kan staan. Inzicht in de rol van de ouders, hun achtergrond, drijfveren, obstakels en ondersteuningsbehoeften kan een basis vormen voor een meer vruchtbare betrokkenheid van de ouders. Wanneer ouders zich gehoord en gesteund voelen, kunnen ook zij hun kind succesvoller begeleiden. Heldere communicatie met ouders is daarbij cruciaal. Daar waar geconstateerd wordt dat ouders onvoldoende tegemoetkomen aan het welzijn en de ontwikkeling van hun kind, wordt met ouders gesproken over hun verantwoordelijkheid en worden zij, daar waar nodig, versterkt in het begeleiden van hun kind. Het belang van het kind is altijd leidend.

Maatwerk past

Bij het centraal stellen van het individuele kind en zijn/haar ouder(s) hoort de erkenning dat voor sommige kinderen het klassieke antwoord niet passend is. Het enige dat telt is dat elk kind zich voorbereidt op een betekenisvolle plek in de maatschappij. Centraal staat het recht om te leren. Dit betekent maatwerk en dat we in het belang van het kind passend onderwijs – passende opvoeding – passende zorg bieden waarbij zo nodig van bestaande procedures en arrangementen wordt afgeweken. In de praktijk is immers elke oplossing voor het probleem welkom, ook via alternatieve routes.

Hoe eerder, hoe beter

Het doel is 0 thuiszittende leerlingen, vanuit de gedachte dat elk kind leerrecht heeft. Uitgangspunt is een preventieve aanpak om te voorkomen dat een leerling (dreigend) thuiszit. Het vroegtijdig signaleren van belemmeringen voor het leren en daar adequaat te handelen is hierbij cruciaal. Het kunnen belemmeringen zijn bij het kind, in de school, in de thuissituatie en in het sociale netwerk.

Personen uit de directe omgeving van het kind zijn hierbij van cruciaal belang. Ouders, professionals van scholen, samenwerkingsverbanden, leerplicht en jeugdhulp/ maatschappelijke ondersteuning/ participatie vervullen in gezamenlijkheid een belangrijke rol. We ondersteunen kinderen op het juiste moment, op de juiste plek, met de juiste mensen en op de juiste wijze. Gedurende de gehele 'levensloopbaan' vanaf het consultatiebureau tot aan de uitstroom van het voortgezet (speciaal) onderwijs naar vervolgonderwijs, dagbesteding of werk. Altijd in samenhang met jeugdhulp en/of zorg. Dit doen we zo preventief mogelijk en waar nodig curatief.

De ondersteuning mag niet van het toeval afhangen. Géén van de betrokkenen kan zich onttrekken aan zijn/haar verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat het kind dat krijgt wat nodig is.

Het systeem ondersteunt

Centraal staat het kind, zijn/haar ouders en de personen/professionals die direct betrokken zijn bij de opvoeding, het onderwijs, de ondersteuning en de zorg aan het kind. Het systeem van procedures, wetten, regels, (inkoop-) beleid en communicatie/ relaties tussen professionals onderling en met ouder en kind mag geen belemmering vormen om het kind te bieden 'wat nodig is'. Het systeem ondersteunt het handelen ten gunste van het kind. Waar dit niet het geval is, ontwerpen we samen mogelijkheden om te leren en maken we afspraken over hoe te handelen.

Doelen

De gemeenschappelijke ambitie is dat: in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Hierbij wordt geteld vanaf het moment dat de leerling feitelijk afwezig is, en niet vanaf de melding bij leerplicht. In aansluiting op onze missie en visie zijn overkoepelende doelstellingen en resultaten geformuleerd voor de periode 2017-2020:

- Elk kind van wie de deelname aan het onderwijs is belemmerd, wordt - in samenspraak met kind en ouders - zo snel mogelijk (en uiterlijk binnen drie maanden) een integraal aanbod geboden, passend bij de onderwijs-, ondersteunings- en zorgbehoeften van het kind, zijn/haar ouders en het sociaal netwerk.
- De gemiddelde 'duur' van het signaleren van belemmeringen in het leren van de leerling (thuis, op school en in het sociale netwerk) tot aan het bieden van een passend integraal aanbod neemt af.
- Alleen kinderen voor wie onderwijs medisch gezien niet mogelijk is en bij wie vanuit het perspectief van de behandelaar geen leerontwikkeling mogelijk is ontvangen/behouden een vrijstelling 5a. Dit resulteert in een minimalisering van het aantal leerlingen met een vrijstelling. We behouden het onderwijs/leerrecht zo lang mogelijk.
- Het aantal dreigende thuiszittende leerlingen neemt af.

Voorwaarden hiervoor zijn dat:

- Belemmeringen in het leren van het kind (thuis, op school en in het sociale netwerk) tijdig gesignaleerd worden. Voor professionals van scholen betekent dit dat zij het verzuim van leerlingen goed in beeld hebben. Voor professionals van gemeenten betekent dit dat zij belemmeringen in het leren van de leerling buiten de school tijdig signaleren.
- Alle (dreigende) thuiszittende leerlingen en kinderen met een vrijstelling in beeld zijn bij scholen, samenwerkingsverbanden en leerplicht. De betrokkenen maken gebruik van eenduidige en op preventie gerichte definities.
- De samenwerking tussen professionals uit de school, kernpartners (leerplicht, jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg) en de consultants van het samenwerkingsverband ten behoeve van het bieden van een passend aanbod aan het kind, thuis en op school, versterkt is. Het kind, de ouders en professionals weten bij wie ze terecht kunnen voor de benodigde ondersteuning - thuis en op school.
- Het kind en zijn/haar ouders centraal staan bij het ontwikkelen, evalueren en bijstellen van een kwalitatief sterk aanbod, passend bij de onderwijs-, opvoed-, ondersteunings- en zorgbehoeften.

- Afspraken over de realisatie van het aanbod - in samenspraak met kind en ouder - vastgelegd zijn in één integraal plan (volgens het principe één kind, één plan, één gezin) en een ieder vanuit zijn/haar verantwoordelijkheid bijdraagt aan de realisatie van dit plan.
- Het aanbod aan de leerling en zijn/haar ouders zo veel mogelijk nabij thuis en op school wordt vormgegeven. Dit betekent, naast begeleiding voor kind en ouders, ook een versterking van het handelen van professionals in de school door inzet van expertise vanuit jeugdhulp en zorg.
- Ook de meer kwetsbare kinderen goed begeleid worden tijdens de overgangen vanaf het consultatiebureau naar de voorschoolse opvang, de basisschool, het voortgezet (speciaal) onderwijs. Dit altijd in samenhang met de benodigde opvoedondersteuning, jeugdhulp en zorg. Samenhang tussen het aanbod van onderwijs en jeugd is tevens cruciaal bij de uitstroom⁶ naar arbeid, dagbesteding of vervolgonderwijs. Dit betekent dat zowel professionals van scholen als professionals van gemeenten de meer kwetsbare kinderen en professionals die hen begeleiden in beeld hebben om af te stemmen.
- De transfer van het onderwijs en thuis naar specialistische jeugdhulp, zorg en justitie en andersom op orde is. Het kind en zijn/haar ouders raken niet uit beeld. De communicatie tussen kind, ouders en professionals uit de directe omgeving van het kind verloopt goed. De professionals van de verschillende instellingen weten elkaar te vinden om de overgang/transfers goed te kunnen begeleiden.

⁶ Specifieke aandacht gaat uit naar de uitstroom van langdurig kwetsbare jongeren uit het praktijkonderwijs / voortgezet onderwijs met als doel hen te begeleiden naar een duurzame, betekenisvolle plek in de maatschappij.

In aanvulling op deze meer inhoudelijke voorwaarden, bevestigen de partners met het bekrachtigen van dit thuiszitterspact dat:

- Het systeem van (privacy)wetten, regels, procedures, (inkoop-)beleid, relaties en communicatielijnen geen belemmering vormt om kinderen in de regio dat te bieden wat nodig is. Belemmeringen die zich voordoen door het systeem worden benut om met elkaar te leren. Daar waar nodig worden afspraken gemaakt hoe te handelen, zodat het kind datgene krijgt wat nodig is.
- Alle partners vanuit hun verantwoordelijkheid bijdragen aan de ontwikkeling van ieder kind in de regio. Géén van de betrokkenen kan zich onttrekken aan zijn/haar verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat het kind dat krijgt wat nodig is.

Aansluiting met andere thema's

De thema's uit het thuiszitterspact zijn opgesteld in aansluiting bij de thema's van het landelijke thuiszitterspact, de regionale transformatieagenda passend onderwijs in aansluiting met jeugdhulp, VSV programma 2017-2021 en de adviezen uit de onderzoeksrapportage die betrekking hebben op de totstandkoming van een regionaal pact in Noord-Kennemerland.

Woensdag 10 mei 2017

Gemeente Alkmaar

Wethouder Jeugd en Onderwijs
Mw. E.C. Konijn-Vermaas

Gemeente Heiloo

Wethouder Jeugd en Onderwijs
Mw. E. Beens-Woudenberg

Gemeente Bergen

Wethouder Jeugd en Onderwijs
Dhr. J. Mesu

Gemeente Langedijk

Wethouder Jeugd en Onderwijs
Dhr. B. Fintelman

Samenwerkingsverband vo/vso Noord-Kennemerland

Algemeen directeur
Mw. A. Veldt

Passend Primair Onderwijs Noord-Kennemerland

Algemeen directeur
Mw. A. Ottenheim

Gemeente Heerhugowaard

Wethouder Jeugd en Onderwijs
Dhr. G. Oude Kotte

Regionaal thuiszitterspact Noord-Kennemerland 2017

